

P

Kinderen en jongeren vragen tijd

Kinderrechtencommissaris stelt nieuw jaarverslag voor in Vlaams Parlement

Aan de vooravond van de 25^e verjaardag van het internationaal kinderrechtenverdrag schetst de kinderrechtencommissaris de belangrijkste knelpunten voor de kinderrechten in Vlaanderen. In het duizendtal klachten van kinderen, jongeren, professionals en ouders is tijd en vooral gebrek aan tijd een constante.

Kinderen en jongeren vragen 'luistertijd', tijd om gehoord te worden bij een echtscheiding, in de procedure over hun verblijfsstatuut, door de jeugdrechter en consulent.

Er is steeds minder marge om als kind of jongere fouten te mogen maken. Opgroeien is al niet gemakkelijk. Mogen kinderen en jongeren nog vallen? Kinderen vragen 'de' tijd om terug op te staan. Die is er vaak niet meer. En zeker niet voor 'moeilijke' kinderen.

Kinderen aan boord houden

Door tijdgebrek worden 'moeilijke' kinderen en jongeren doorgeschoven of even in 'time-out' gezet. Dat zien we in onderwijs en jeugdzorg. Een voorziening kan een jongere schrappen van de wachtlijst of doorschuiven naar een andere voorziening. Het verontrust ons dat steeds meer jonge kinderen op school een time-out opgelegd krijgen.

Een overheid moet er alles aan doen om kinderen aan boord te houden. Door zorg te dragen voor de professionals. De organisatie van zorg en onderwijs vraagt management. Voorzichtigheid is geboden als de managementlogica toegepast wordt op zorg en onderwijs. Tijd krijgen is essentieel. Het maakt deel uit van mee eigenaar zijn van de zorg om jou. Dat laat zich niet meten.

De Vlaamse regering wil vertrouwen schenken en het aantal regels drastisch verminderen. Dat mag niet leiden tot een onzichtbare overheid. Want het is de taak van de overheid om de kaders uit te tekenen. En dat ze gelijke rechten en gelijke toegang tot voorzieningen veel actiever dan nu bewaakt. Heldere kinderrechten-indicatoren zijn belangrijk om dat goed te monitoren.

'Wat kinderen en jongeren vragen is tijd. Het lijkt me logisch dat we hun perspectief integreren in discussies over belangrijke maatschappelijke thema's. Denk maar aan flexibel werken en tijdskrediet. Tot vandaag klinkt hier alleen het standpunt van de volwassene, werkgever of werknemer.'

Bruno Vanobbergen, kinderrechtencommissaris

Kinderen en jongeren vragen 'luistertijd'

Kinderen en jongeren vragen letterlijk tijd om gehoord te worden. Om hun verhaal te doen, om rekening met ze te houden.

Bij een scheiding van hun ouders vragen kinderen tijd van de rechter om hun verhaal te doen. Daar is het wachten tot de Familierechtbank uit de startblokken schiet.

Levensboek richting rechter

'Ik ben 12 en mijn ouders zijn gescheiden. Ik heb een passie voor paarden. Mijn paard staat bij papa en ik doe mee aan wedstrijden. Elke week wissel ik van huis. Mama heeft nu van de rechter gedaan gekregen dat de wisseldag verandert omdat dat haar beter uitkomt. Mijn stiefvader heeft voor zijn kind ook een bezoekenregeling en mama wil dat die samenvalt. Daardoor kan ik niet meer meedoen aan de wedstrijden. Ze staat me niet toe om in haar week te gaan trainen omdat mijn paard bij papa staat. Ik vraag niet om de week-weekregeling te veranderen, want die vind ik prima. Ik zou het erg vinden om een van mijn ouders maar af en toe in het weekend te zien. Ik vraag alleen dat de oude regeling terugkomt of dat mijn mama me toelaat om te trainen en me naar de wedstrijden laat gaan. Maar dat wil ze niet. Papa kon dus niet anders dan naar de rechter te stappen. Ik wil de rechter laten weten hoe belangrijk dat voor mij is. Maar ik ben bang dat ik de kans niet krijg. Daarom heb ik een heel boek gemaakt over mezelf, mijn passie en mijn leven na de scheiding. Ik zou dat graag aan de rechter geven. Kunnen jullie mijn boek eens bekijken? Want ik zou willen weten of ik hier niets verkeerd mee doe. Ik wil de dingen niet nog erger maken dan ze al zijn.'

Kinderen op de vlucht vragen tijd en kansen om gehoord te worden over hun situatie en hun behoeften. Het is wachten op de oefening van het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen dat vandaag bekijkt hoe het de stem van kinderen luider kan laten doorklinken in asielaanvragen.

Kinderen en jongeren vragen tijd om te herkansen

Opgroeien is niet gemakkelijk. Er is vaak weinig marge om nog fouten te mogen maken. Mogen kinderen en jongeren vandaag nog vallen? Kinderen vragen de tijd om weer op te staan. Die is er vaak niet meer. En zeker niet voor 'moeilijke' kinderen.

Acht uur in de gang voor vergeten schort

'Mijn 15-jarige dochter volgt haartooi en moet nu al voor de vierde keer acht uur lang rechtstaan in de gang. Deze keer omdat ze haar schort vergat. Ik nam contact op met de directie, maar die wimpelde me af met de mededeling dat die regel geldt voor elke leerling. Als leerlingen niet in orde zijn, mogen ze de les niet volgen. Bij haartooi duurt de praktijkles een hele dag, en betekent dat dus effectief acht uur rechtstaan in de gang.'

Eerste maatregel: uitgesloten van school

'Mijn 11-jarige zoon is definitief uitgesloten van school. Thuis lagen kopieën van toetsen van zijn oudere broer. Die heb ik vorig jaar zelf gekopieerd toen hij bijles kreeg. Mijn zoon heeft die toetsen gekopieerd en aan enkele klasgenoten bezorgd. Dat is uitgekomen en hij heeft het niet onmiddellijk toegegeven. Hij is nu definitief uitgesloten.'

Ook professionals snakken naar tijd

Opvoeders, leerkrachten, verplegers en consultants slaan een noodkreet. Ze vragen tijd om hun zorg- en onderwijsengagement voor kinderen ernstig te kunnen opnemen.

Kinderen en jongeren voelen dat sterk aan. Er is minder tijd voor overleg en inspraak en om informatie te krijgen. En soms is het lang wachten op een antwoord als ze hulp vragen.

Dossierkennis vervangt het gesprek

‘Mijn begeleiders en consulent baseren zich op mijn dossier en daar word ik altijd op afgerekend. Ze nemen de tijd niet om te luisteren. Ik doe ook veel goede dingen, maar een compliment krijg ik daar niet voor. Er is altijd die focus op wat niet goed loopt. In mijn laatste voorziening ben ik gaan lopen. Ze behandelen ons daar als kleine kinderen, terwijl ik in mijn leven altijd mijn plan heb moeten trekken. Omdat ik ging lopen, zit ik nu opgesloten in een gemeenschapsinstelling. Ik klaag aan dat ze met minderjarigen doen wat ze willen. En telkens weer krijg je het zinnetje te horen: “Maar het is in jouw belang, wij weten wat goed voor je is.”’

Als je lang genoeg wacht, wordt het ernstig genoeg

‘Een meisje klopte aan bij ons CAW voor hulp. Ze zat er emotioneel door en durfde eindelijk hulp te zoeken. Haar ouders zijn verslaafd aan alcohol en de situatie is onveilig. Ik vroeg advies aan een voorziening zoals de nieuwe jeugdhulp voorschrijft. Ik kreeg het advies om zelf met het gezin te werken en de opvoedingsproblemen, de verwaarlozing en de psychische mishandeling te bespreken. De ouders moest ik motiveren om vrijwillig hulp aan te vragen. Maar de ouders weigerden mee te werken. Ik maakte me ernstige zorgen om het meisje. Ik nam opnieuw contact op. Het werd nog niet gekwalificeerd als maatschappelijke noodzaak. Een week later is het meisje thuis weggelopen. Opnieuw nam ik contact op met de voorziening. Ik kreeg te horen dat de situatie te ernstig was, maar niet meer in de jeugdzorg opgenomen kon worden. Het dossier wordt nu doorgestuurd naar het jeugdparket, iets wat het meisje helemaal niet wilde.’

‘Moeilijke’ kinderen doorschuiven door tijdgebrek

Time-out bestaat in het onderwijs en in de jeugdzorg. Een redelijk afgelijnde methodiek die zeker zijn waarde heeft. Toch botsen we soms op tijdgebrek als belangrijk motief om moeilijke kinderen en jongeren even kwijt te willen. We krijgen het signaal dat steeds meer jonge kinderen op school een time-out opgelegd krijgen. Dat is verontrustend.

Op time-out in gemeenschapsinstelling

‘Ik maak me zorgen om een jongen van 12 jaar. Hij is uit de voorziening gezet en op time-out gestuurd naar een gemeenschapsinstelling. De time-out is er vooral omdat de jeugdhulp niet goed weet hoe het verder moet. De consulent is nu een maand op vakantie. Waarom de jongen uit de voorziening gezet is, is heel vaag. Hij zou te moeilijk en onhandelbaar zijn. Het is onduidelijk welke stappen er gezet werden om aan zijn gedrag te werken. Het is een probleem wanneer jongeren niet functioneren binnen de regeltjes van een voorziening. Er is vaak weinig ruimte om individueel te werken. En net dat hebben sommigen nodig. Ervan uitgaan dat iedereen in een groepsstructuur kan meedraaien, is een utopie.’

Professionals klagen aan dat voorzieningen heel vrij zijn in hun opnamebeleid. Die vrijheid maakt het te eenvoudig om ‘moeilijke’ jongeren door te schuiven. Kinderen en jongeren komen dan in de wachtkamer terecht. Soms in verschillende wachtkamers. Jongeren en ouders hebben nauwelijks zicht op het opnamebeleid van een instelling.

Van wachtlijst geschrapt door familie-etiket

‘Er verblijft een jongen in onze voorziening. Het gaat om een opname voor drie maanden. De opnameperiode is afgerond. Hij stond op de wachtlijst voor een andere voorziening, maar plots stellen we vast dat die hem van de

wachtlijst liet schrappen. Ze hebben ervaring met het gezin omdat de broer ook bij hen verbleven heeft. Die broer heeft daar niet echt voorbeeldgedrag gesteld. Bovendien vinden ze dat de thuissituatie 'moeilijk werkbaar' is. Dat geldt natuurlijk voor heel wat van onze gezinnen in de jeugdzorg. De jongen die bij ons verblijft, is hier heel rustig. Hij is anders dan zijn broer. En toch. Doordat hij in de voorziening niet welkom is, moet hij 40 km verderop naar een instelling.'

'Allesbehalve vaste structuur'

'Mijn zoon heeft een beperking en stelt moeilijk gedrag. Hij verdraagt weinig en kan erg opvliegend en agressief zijn. Hij staat onder toezicht van de jeugdrechtbank. Hij was vroeger al geplaatst in een MPI. Daar wilden ze hem niet meer. Dan verbleef hij op kinderpsychiatrie. Van daaruit ging hij zes maanden naar een gemeenschapsinstelling want er was geen andere oplossing. Nu verblijft hij in een psychiatrische behandel eenheid voor jongeren. Wat mij als moeder vooral frappeert, is dat ze me bij de diagnose en behandeling vertelden dat mijn zoon regelmaat, duidelijkheid en structuur nodig heeft. Als je zijn geschiedenis bekijkt, is dit allesbehalve een vaste structuur en duidelijkheid bieden.'

Interview met de kinderrechtencommissaris?

Hilde Cnudde, communicatieadviseur

hilde.cnudde@vlaamsparlement.be

Direct: 02-552 41 06 – Mobiel: 0473-98 04 09 – Secr.: 02-552 98 00

Meevolgen kan ook via de livestream op:

<https://www.youtube.com/user/Kinderrechtencom>

Het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat staat online op:

<http://www.kinderrechtencommissariaat.be/persberichten-en-opiniestukken>

Bekijk het filmpje 'kinderen en jongeren over tijd':

<https://www.youtube.com/user/Kinderrechtencom>

<http://youtu.be/aWqnX9Vjr8s>

Elke dag krijgt het **Vlaams Kinderrechtencommissariaat** signalen van kinderen, jongeren en professionals. We bemiddelen, onderzoeken klachten en adviseren het beleid. Altijd met het oog op de goede naleving en toepassing van kinderrechten in Vlaanderen.

Het Kinderrechtencommissariaat is de Vlaamse pleitbezorger van kinderrechten, opgericht door het Vlaams Parlement.

www.kinderrechtencommissariaat.be

@KRcommissaris

#jaarverslagKRC

<https://www.youtube.com/user/Kinderrechtencom>